

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Вяра Кюрова

върху дисертационен труд за присъждане на образователно-научна степен „доктор“ по научна специалност „Икономика и управление (индустрия)“, професионално направление 3.7. Администрация и управление, на тема:

„Възможности за повишаване на конкурентоспособността на продукта на млекопреработвателните предприятия в Гърция“,

разработен от докторант на самостоятелна подготовка

Йоанна Георгиос Димитракаки

Рецензията е изготвена съгласно заповед на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ № 2604/11.10.2017 г.

I. Кратки биографични данни

Йоанна Димитракаки е родена през 1986 г. Тя завършва висшето си образование в Технологичния образователен институт на Западна Македония, където през 2009 г. придобива бакалавърска степен „Технолог-агроном“. През 2011 г. се дипломира като магистър по стопанско управление във филиала на Кингстънски университета в Гърция. Втора магистратура по бизнес администрация завършва през 2012 г. във филиала на Кингстънски университета в Гърция.

През 2014 г. Йоанна Димитракаки е приета за докторант на самостоятелна подготовка по докторска програма „Икономика и управление (индустрия)“, професионално направление 3.7. „Администрация и управление“ към катедра „Мениджмънт и маркетинг“ в Стопанския факултет на ЮЗУ “Н. Рилски” - Благоевград.

II. Обща характеристика на дисертационния труд

Представеният за разглеждане дисертационен труд е посветен на актуален и значим за обществено-икономическата практика проблем. Изследването е насочено към млекопреработвателната промишленост - един от секторите на икономиката, състоящ се от голям брой предприятия предимно от малкия и средния бизнес и поради това имащ редица проблеми, свързани с тяхното оцеляване породени от нарастващата конкуренция.

Дисертационният труд е в обем от 199 страници. Допълнително още 47 страници са отделени за приложенията към него, които са представени коректно.

Разработката е правилно структурирана и балансирана - включва увод, обосноваващ актуалността и значимостта на темата на изследването, три глави, заключение, списък на литературните източници и приложения.

Ползваните литературни източници са 94, като само 1 от тях е Интернет източник. Използваната литература е достатъчно разнообразна и коректно фокусирана към изследвания научен проблем, което за един млад изследовател е много положителна черта. Богатият набор от литературни източници и друга информация е предпоставка за доброто разработване на проблема. Систематизиран и анализиран е и голям обем официални статистически данни за състоянието, динамиката в развитието млекопреработващата промишленост в Гърция, както и резултати от проведено собствено емпирично изследване за потребителския избор на млечни продукти. Това е важна предпоставка за извършването на анализите и оценките и постигането на формулираните цел и задачи.

Правилно са определени обектът, предметът, основната научна теза, целта и задачите. Като **обект на изследването** се определя конкурентоспособността на продукта на млекопреработвателните предприятия в Гърция. Неговият **предмет** е изследването и оценяването на връзката между конкурентоспособността и потребителския избор на млечни продукти с цел увеличаване на конкурентоспособността на продукта на млекопреработвателните предприятия в Гърция. **Научната теза** гласи, че съществува връзка между потребителския

избор и конкурентоспособността на продукта и отчитането на потребителския избор на млечни продукти от млекопреработвателните предприятия води до повишаване на конкурентоспособността на техните продукти. **Целта** на труда е насочена към установяване на връзката между конкурентоспособността на продукта и потребителския избор, оценяване на влиянието на конкурентоспособността на продукта на млекопреработвателните предприятия върху потребителския избор и разработване на модел за нейното повишаване.

Формулирани са 7 изследователски задачи, насочващи вниманието на автора към основните теоретични и практически проблеми на конкурентоспособността на продукта на млекопреработвателните предприятия в Гърция.

Използваните методи за изучаване на проблема са подходящи за конкретното изследване – метода на анализ и синтез, метода на наблюдението, метода на индукция и дедукция, контент анализ, органолептичният метод, метода на експертната оценка, анкетно проучване, статистически методи, интуитивен и систематичен подход. Разработена е методика за изучаване на проблема и изследването е методически издържано.

Като цяло дисертационният труд се отличава с прецизност, логическа последователност, задълбоченост на изследването и стремеж да се разглеждат проблемите в комплекс, в тяхната взаимна връзка и зависимост.

Уводът задълбочено и аргументирано разкрива актуалността на темата на дисертационния труд.

В първа глава е представена задълбочена оценка и характеристика на състоянието и развитието на млекопреработващата промишленост в Гърция. Логично в изложението се проследява еволюцията в развитието на индустрията с прилагането на нова техника за пастьоризиране. Обръща се специално внимание на ключовите фактори, засягащи търсенето на млечни продукти – цената и разполагаемия доход на потребителите. Изведен е индекс на потребителските цени за периода 2005 – 2014 година. Анализирани са правното регулиране и защита на марката, производството и пазара на млечни продукти.

Втора глава е посветена на проучване на потребителския избор за постигане конкурентоспособност на продукта на млекопреработвателните предприятия в Гърция и връзката между конкурентоспособност на продукта – потребителски избор. На основата на задълбочено проучване на литературни източници са изведени и обобщени теоретичните концепции на водещи автори за конкуренцията и конкурентоспособността на продукта. Анализирани са факторите, влияещи върху потребителския избор на млечни продукти. Изследван е потребителския избор на млечни продукти в Лариса, Серес, Килкис, Солун. Направени са подробни и аргументирани изводи.

В трета глава се доказва, че освен доброто познаване на теоретико-методологичните въпроси на разработваната тема и свое критично отношение и позиция, докторантката може на практика да оцени конкурентоспособността на продукта на млекопреработвателните предприятия в Гърция. Тази глава има основно значение в дисертационното изследване. Тя се отличава със задълбочени анализи на качеството и цената на продукта като негови основни характеристики за постигане на конкурентоспособност. Обстойно се разглеждат методите за оценка на конкурентоспособността на продукта на млекопреработвателните предприятия. Направен е сравнителен анализ за установяване на превъзходството на един продукт спрямо друг. Важно приносно значение имат разработеният модел за създаване на потребителска удовлетвореност към продукта на млекопреработвателните предприятия.

Направените в края на всяка от трите глави изводи представляват ясно изразено обобщение на представените становища и резултатите от проучванията, изразяват мнението на автора и акцентират върху някои въпроси с базов характер.

III. Оценка на научните и практическите резултати и приноси

Формулираните от автора приноси могат да бъдат обособени в няколко тематични направления:

1. Доразвити и конкретизирани съобразно спецификата на млекопреработващите предприятия са основни теоретични концепции, свързани с конкуренцията и конкурентоспособността на продукта.

2. Доказана е докторската теза, че съществува връзка между потребителския избор и конкурентоспособността на продукта и отчитането на потребителския избор на млечни продукти от млекопреработвателните предприятия води до повишаване на конкурентоспособността на техните продукти.

3. Установено е влиянието на конкурентоспособността на продукта върху потребителския избор на млечни продукти и са идентифицирани факторите, влияещи върху потребителския избор на млечни продукти. На тази база е обогатено знанието в тази област.

4. Разработен и обоснован е инструментариум за оценка на конкурентоспособността на млечни продукти.

5. Апробирана е методика за изследване на потребителския избор на млечни продукти и са изведени обобщени резултати за северна Гърция.

6. Предложен е модел за повишаване на конкурентоспособността чрез създаване на потребителска удовлетвореност към продукта на млекопреработвателните предприятия.

Основните приноси разкриват точно извършеното по дисертационния труд и са лично дело на автора. Справката за приносите отразява конкретните постигнати научни и приложни резултати.

Докторантката е успяла да реализира поставените цел и задачи. Разработеният дисертационен труд разкрива нейните изследователски качества. Той е самостоятелна разработка, с висока стойност и оригинален научно-приложен характер, с добра перспектива по отношение на конкретното практическо приложение и задълбочаване на изследователската дейност.

Резултати от разработваните в дисертационния труд проблеми са представени в 7 публикации в специализирани научни издания, което е предпоставка за осигуряването на тяхната известност сред научната общност.

Разработеният автореферат съответства точно на съдържанието на дисертационния труд. Справката за приносите правилно представя научните постижения в дисертацията.

IV. Критични бележки и препоръки

Критични бележки:

1. Необходимо е по-ясно и категорично подчертаване на собственото мнение по теоретичните проблеми и засилване критичността на анализа по отношение на методиката за оценка на конкурентоспособността на продукти на млекопреработващите предприятия.

2. В модела за създаване на потребителска удовлетвореност „към продукта...“, стр. 190, по-правилно е да се замени с „от продукта ...“.

Препоръки:

1. Имайки предвид актуалността на проблема и потенциала на идеите на докторантката ѝ препоръчвам да запознае мениджърите на предприятията от сектора с разработените от нея насоки за повишаване на конкурентоспособността на продукта и особено с модела за създаване на потребителска удовлетвореност от продукта на млекопреработвателните предприятия.

2. Полезно ще бъде докторантката да продължи изследванията на конкурентоспособността на продукта на млекопреработващите предприятия, особено обогатяване в частта методи и модели с оглед предлагане на решения за повишаване на конкурентоспособността.

Към докторантката имам следния уточняващ въпрос:

Каква е ролята на маркетинговата дейност на млекопреработвателните предприятия за формиране на потребителска удовлетвореност от продукта?

V. Заключение

Критичните бележки и препоръките не намаляват достойнствата на дисертационния труд. Докторантката притежава изследователски качества, което е видно, както от представената разработка, така и от публикациите, свързани с нея.

Предложената разработка е сериозен изследователски труд, който заслужава висока оценка. Той съответства на изискванията за присъждане на образователната и научна степен “доктор”.

На основата на безспорните научни приноси и съществената научно-приложна значимост на дисертационния труд изразявам своето положително становище и предлагам на членовете на почитаемото научно жури на **Йоанна Димитракаки да бъде присъдена образователната и научна степен “доктор” по научната специалност “Икономика и управление (индустрия)”**.

13.11. 2017 г.

Благоевград

Рецензент:

доц. д-р В. Кюрова